

Riigi õigusabi osutamise eest makstava tasu arvestamise alused, maksmise kord ja tasumäärad ning riigi õigusabi osutamise kaasnemate kulude hüvitamise ulatus ja kord

Kord kehtestatakse „Riigi õigusabi seaduse“ § 21 lõike 3 alusel ja jõustub 1. jaanuaril 2010. a .

I osa. TASU ARVESTAMISE ALUSED JA MAKSMISE KORD

Tasu arvestamise põhimõtted

1. Riigi õigusabi tasu määrab kohus, uurimisasutus või prokuratuur kindlaks vastava õigusabi liigi tasumäära alusel, mis on ette nähtud 2. osas. Tasu suurendatakse või vähendatakse käesolevas korras sätestatud juhtudel vastavalt tulemusele, mis saadakse korrutamisel riigi õigusabi tasu arvestamise koefitsiendiga.

2. Kui riigi õigusabi osutav advokaat osutab õigusteenust advokaadibüroo kaudu, mille pidaja on käibemaksudokumentatsioonilane, lisandub riigi õigusabi tasule ja riigi õigusabi osutamise seonduvatele kuludele käibemaks.

Kriminaalmenetluses kohaldatav koefitsient

3. Kriminaalmenetluses riigi õigusabi tasu arvestamisel kohaldatakse tasu suhtes kriminaalmenetluse esemele vastavat üldkoefitsienti või erikoefitsienti, välja arvatud punktides 20, 29, 30, 31, 32, 52, 53 ja 55 ettenähtud tasumäärade puhul.

4. Üldkoefitsient on 1,0 juhul, kui kriminaalmenetluse esemeks on esimese astme kuritegu.

5. Erikoefitsient on 2,0 juhul, kui kriminaalmenetluse esemeks on isikuvastaste süütegude hulka kuuluv esimese astme kuritegu või kui kriminaalmenetluse esemeks on majandusalane süütegu.

6. Kui kriminaalmenetluse esemeks on tegu, mis vastab mitmele eri süüteokoosseisule, kohaldatakse tasu suhtes koefitsienti, mis on ette nähtud kõrgema astme kuriteo puhul. Kui tasu suhtes on võimalik kohaldada nii üld- kui erikoefitsienti, kuulub kohaldamisele erikoefitsient.

7. Tasu suhtes kohaldatakse koefitsienti, mis on ette nähtud tasu suuruse kindlaksmääramise otsuse tegemise hetkel kehtiva kriminaalmenetluse esemeks oleva teo kvalifikatsiooni puhul. Kui kriminaalasja kohtuliku menetluse käigus muudetakse kriminaalmenetluse esemeks oleva teo kvalifikatsiooni, kohaldatakse tasu suhtes koefitsienti, mis on ette nähtud kohtule saadetud süüdistusaktis märgitud kvalifikatsiooni puhul.

8. Kui ühes ja samas kriminaalasjas osaleb mitu kaitsjat, kelle kaitsealuseid kahtlustatakse või süüdistatakse omavahel seotud kuritegudes (nt kuriteo varjamine), ning vähemalt ühe kaitsja tasu suhtes kuulub kohaldamisele erikoefitsient, võib sama erikoefitsienti kohaldada kõikide omavahel seotud tegudes kahtlustatavate või süüdistatavate isikute kaitsjate tasu suhtes.

9. Kui advokaadi kirjalikul taotlusel või protokollitud suulisel taotlusel kvalifitseeritakse kriminaalmenetluse esemeks olev esimese astme kuritegu ümber teise astme kuriteoks, kohaldatakse ka pärast ümberkvalifitseerimist tasu suhtes punktis 4 nimetatud üldkoefitsienti.

Riigi õigusabi tasu suurendamine

10. Kui riigi õigusabi osutamine toimub „Töölepingu seaduse“ tähenduses ööajal või puhkepäevadel, seal hulgas riigipühad, suurendab kohus, uurimisasutus või prokuratuur riigi õigusabi osutanud advokaadi põhjendatud taotluse alusel tasu kuni 50% tasumäära ulatuses. Advokaat peab taotluses märkima, miks ei olnud õigusabi võimalik osutada päevasel ajal või tööpäeval.

11. Kohus võib riigi õigusabi osutanud advokaadi põhjendatud taotluse alusel suurendada väärteo-, tsiviil- või haldusasja kohtulikuks menetluseks ettevalmistamise tasu ning punktides 47, 49 ja 51 sätestatud tasu kuni 50% tasumäära ulatuses, kui asi on eriliselt töömahukas.

Riigi õigusabi tasu vähendamine

12. Kohus võib riigi õigusabi osutanud advokaadile väljamaksmisele kuuluvat riigi õigusabi tasu vähendada, kui advokaat ei ole oma kohustusi riigi õigusabi osutamisel täitnud nõuetekohase hooleusega.

Tasu ja kulude maksmine

13. Eesti Advokatuuri juhatus maksab riigi õigusabi tasu ja riigi õigusabi kulud välja „Riigi õigusabi seaduse“ § 18 lõike 1 kohaselt määratud riigi õigusabi osutajale. Tasu ja kulud makstakse välja advokaadi või advokaadibüroo pidaja taotluse alusel, millele on lisatud ärakiri kohtuotsusest või määrusest, millega riigi õigusabi tasu ja riigi õigusabi kulud kindlaks määrati.

II osa. TASUMÄÄRAD

Määratud kaitsja tasumäär kriminaalasja kohtueelses menetluses

14. Määratud kaitsja tasu kriminaalasja kohtueelses menetluses osalemise eest on 350 krooni ühe menetlustoimingu kohta.

15. Punktis 14 nimetatud tasumäär hõlmab lisaks menetlustoimingutel osalemisele ka konsultatsioone ja vestlusi kaitsealusega ning taanduste, taotluste, menetlustoiminguks nõusoleku andmise protokollide, avalduste ja muude vajalike õigusdokumentide koostamist ja esitamist.

16. Punktis 14 nimetatud tasumäära kohaldatakse ka kaitsja tegevusele kohtueelse menetluse lõpuleviimisel, sealhulgas kriminaaltoimiku tutvustamisele kaitsealusele ja taotluste esitamisele.

17. Kahtlustatavale tema õiguste ja kohustuste selgitamist ei loeta käesoleva korra tähenduses eraldi menetlustoiminguks.

18. „Kriminaalmenetluse seadustiku“ §-s 128 nimetatud tõkendi valimist, millele vahetult eelneb või järgneb kahtlustatava ülekuulamine, ei loeta käesoleva korra tähenduses eraldi menetlustoiminguks.

19. Menetlustoimingud kokkuleppemenetluses loetakse käesoleva korra tähenduses üheks menetlustoiminguks.

20. Kui kahtlustatav või süüdistatav loobub menetlustoimingu käigus kaitsjast, on määratud kaitsja tasu 95 krooni. Tasu makstakse üksnes juhul, kui loobumise hetkel on kaitsja juba asunud menetlustoimingul osalema.

Määratud kaitsja tasumäärad kriminaalasja kohtulikus menetluses

21. Määratud kaitsja tasu kriminaalasja kohtulikuks üldmenetluseks, samuti apellatsiooni-, kassatsiooni- ja teistmismenetluseks ettevalmistamise eest on 800 krooni. Tasumäära kohaldatakse ühekordselt iga käesoleva punkti esimeses lauses nimetatud menetluse puhul.

22. Määratud kaitsja tasu kriminaalasja kohtulikuks lihtmenetluseks välja arvatud kokkuleppemenetluseks ettevalmistamise eest on 450 krooni.

23. Punktides 21 ja 22 nimetatud tasumäärad hõlmavad kohtuistungiks ettevalmistamisel peetud konsultatsioone ja vestlusi kaitsealusega ning taanduste, taotluste ja avalduste ja muude kohtumenetluse käigus vajalike õigusdokumentide koostamist ja esitamist.

24. Määratud kaitsja tasu kriminaalasja kohtuliku üld- või lihtmenetluse istungil osalemise eest on 100 krooni iga poole tunni kohta.

25. Tasu arvestamine kohtuistungil osalemise eest toimub kohtuistungi protokollis märgitud istungi alguse ja lõpu kellaegade järgi ning lähima pooltunnini ümardamise põhimõttel.

26. Kui kaitsjal on ühes ja samas kriminaalasjas rohkem kui üks kaitsealune, on tasu 75% kohtulikuks menetluseks ettevalmistamise ja istungil osalemise tasumääradest iga kaitsealuse eest.

27. Väljakuulutatud kohtuistungi ärajäämisel tasu ei maksta, kui kaitsjale on istungi mittetoimumisest mõistliku aja jooksul ette teatatud. Muudel juhtudel tasustatakse advokaadi poolt kohtuistungi ettevalmistamiseks tehtud töö üldistel alustel.

28. Punktides 21 ja 24 sätestatud tasumäärasid kohaldatakse kaitsja tasule välisriigi kohtuotsuse tunnustamise kohtulikuks menetluseks ettevalmistamise ja kohtuistungil osalemise eest.

Määratud kaitsja tasumäär määruskaebuse lahendamise menetluses ja kohtulahendi täitmisel tekkinud küsimuste lahendamisel

29. Määratud kaitsja tasu määruskaebuse esitamise eest on 250 krooni.

30. Tasu arvestamisel määruskaebuse läbivaatamisel osalemise eest kohaldatakse punktis 29 nimetatud tasumäära. Kui määruskaebuse läbivaatamise istung kestab kauem kui üks tund, võib kohus kaitsja taotlusel tasumäära suurendada 50 % tasumäära ulatuses iga poole tunni kohta.

31. Tasu arvestamisel määratud kaitsja poolt kohtulahendi täitmisel tekkinud küsimuste lahendamise seotud taotluste esitamise eest kohaldatakse punktis 29 nimetatud tasumäära.

32. Tasu arvestamisel kohtus punktis 31 nimetatud küsimuste lahendamisel osalemise eest kohaldatakse punkti 30.

Kannatanu või tsiviilkostja esindaja tasumäärad kriminaalasja kohtueelses menetluses ja kohtus

33. Kannatanu või tsiviilkostja esindaja tasu kriminaalasja kohtueelses menetluses osalemise eest on 252 krooni ühe menetlustoimingu kohta.

34. Kannatanu või tsiviilkostja esindaja tasu kriminaalasja kohtulikuks üldmenetluseks ettevalmistamise eest on 630 krooni.

35. Kannatanu või tsiviilkostja esindaja tasu kriminaalasja kohtulikuks lihtmenetluseks ettevalmistamise eest on 385 krooni.

36. Kannatanu või tsiviilkostja esindaja tasu kriminaalasja kohtuliku üld- või lihtmenetluse istungil osalemise eest on 88 krooni iga poole tunni kohta.

37. Tasu arvestamisel punktides 33, 34, 35 ja 36 nimetatud tegevuste eest kohaldatakse punkte 15 ja 16 ning punkte 23, 25, 26 ja 27 punktides 33-35 sätestatud erisustega.

Isiku kaitsja tasumäärad väärteoasja kohtuvälises menetluses ja kohtus

38. Isiku kaitsja tasu väärteoasja kohtuvälises menetluses osalemise eest on 200 krooni ühe menetlustoimingu kohta.

39. Isiku kaitsja tasu väärteoasja kohtulikuks menetluseks ettevalmistamise eest on 300 krooni.

40. Isiku kaitsja tasu väärteoasja kohtulikus menetluses osalemise eest on 95 krooni iga poole tunni kohta.

41. Tasu arvestamisel punktides 38, 39 ja 40 nimetatud tegevuste eest kohaldatakse punkte 15 ja 16 ning punkte 23, 25, 26 ja 27 punktides 38- 40 sätestatud erisustega.

Isiku esindaja tasumäärad tsiviilkohtumenetluses

42. Isiku esindaja tasu tsiviilasja kohtulikuks menetluseks ettevalmistamise eest on 150 krooni iga poole tunni kohta.

43. Isiku esindaja tasu tsiviilasja kohtulikus menetluses osalemise eest on 150 krooni iga poole tunni kohta.

44. Tasu arvestamisel punktides 42 ja 43 nimetatud tegevuste eest kohaldatakse punkte 23, 25, 26 ja 27 punktides 42 ja 43 sätestatud erisustega.

45. Riigi õigusabi osutanud advokaat märgib pärast õigusteenuse osutamise lõpetamist esitatavale taotlusele kellaajaliselt õigusabi osutamiseks kulunud aja ning võtab taotlusele märgitud ajakulu kohta riigi õigusabi saajalt allkirjastatud arvamuse. Kohustust võtta riigi õigusabi saajalt allkirjastatud arvamus ei kohaldata tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 219 kohaselt kohtu määratud esindaja korral.

Isiku esindaja tasumäärad halduskohtumenetluses

46. Isiku esindaja tasu arvestamisel halduskohtumenetluses riigi õigusabi osutamise eest kohaldatakse punkte 42-45.

Isiku esindaja tasu haldusmenetluses

47. Isiku esindajana haldusmenetluses riigi õigusabi osutamisele kulunud aja eest on tasu 100 krooni iga poole tunni kohta.

48. Riigi õigusabi osutanud advokaat märgib pärast õigusteenuse osutamise lõpetamist esitatavale taotlusele kellaajaliselt õigusabi osutamiseks kulunud aja. Taotluse menetlemisel otsustab kohus, lähtudes taotlusest ja pöördudes vajadusel täiendavate andmete saamiseks haldusmenetlust läbi viinud haldusorgani poole, kas märgitud ajakulu on põhjendatud.

Isiku esindaja tasu täitemenetluses

49. Isiku esindaja tasu arvestamisel täitemenetluses riigi õigusabi osutamise eest kohaldatakse punkte 47 ja 48 käesolevas punktis sätestatud erisustega. Ajakulu põhjendatuse üle otsustamisel lähtub kohus lisaks taotlusele vajadusel ka täitetoimingu aktis märgitud andmetest.

Isiku esindaja tasu teistmismenetluses

50. Isiku esindajana teistmismenetluses riigi õigusabi osutamisele kulunud aja eest on tasu 150 krooni iga poole tunni kohta.

Tasu muude riigi õigusabi liikide puhul

51. Tasu arvestamisel õigusdokumendi koostamise, isiku õigusnõustamise või muu esindamise teel riigi õigusabi osutamise eest kohaldatakse punkte 47 ja 48.

Riigi õigusabi osutaja tasu riigi õigusabi osutamise kohta jõudmiseks kulutatud aja eest

52. Kui riigi õigusabi osutamise koht asub advokaadibüroo, mille kaudu advokaat õigusteenust osutab, asukohast vähemalt 40 kilomeetri kaugusel, makstakse advokaadi põhjendatud taotlusel tema poolt riigi õigusabi osutamise kohta ja tagasi jõudmiseks kulutatud aja eest tasu vastavalt kaugusele:

- 1) 300 krooni, kui riigi õigusabi osutamise koht asub 40 kuni 50 kilomeetri kaugusel;
- 2) 400 krooni, kui riigi õigusabi osutamise koht asub 50 kuni 100 kilomeetri kaugusel;
- 3) 550 krooni, kui riigi õigusabi osutamise koht asub 100 kuni 150 kilomeetri kaugusel;
- 4) 650 krooni, kui riigi õigusabi osutamise koht asub 150 kuni 200 kilomeetri kaugusel;
- 5) 750 krooni, kui riigi õigusabi osutamise koht asub rohkem kui 200 kilomeetri kaugusel.

53. Kui advokaat osutab punktis 52 nimetatud asjaoludel riigi õigusabi ühes asjas mitmele riigi õigusabi saajale, jagatakse punktis 52 nimetatud tasumäär riigi õigusabi saajate arvuga ja saadud tulemuse alusel esitatakse taotlus tasu suuruse kindlaksmääramiseks iga riigi õigusabi saaja osas eraldi.

Riigi õigusabi osutaja tasu rahvusvahelise õigusabi puhul

54. Rahvusvahelise õigusabi raames riigi õigusabi osutamise eest kohaldatakse tasu suhtes vastava õigusabi liigi tasumäärasid.

55. Kui advokaat peab riigi õigusabi osutamiseks viibima välisriigis, makstakse advokaadile tema põhjendatud taotlusel tasu 750 krooni iga välisriigis viibitud päeva eest.

III osa. KULUDE HÜVITAMISE ULATUS JA KORD

Kulude hüvitamise ulatus

56. Riigi õigusabi osutamise seoses hüvitatakse advokaadile või advokaadibüroo pidajale sõidu- ja majutuskulud, tõlkekulud ja tõendite esitamisega seotud kulud. Advokaadile või advokaadibüroole hüvitatakse üksnes kuludokumentidega tõendatud kulud, kui kohtul, uurimisasutusel või prokuratuuril ei ole kulude kandmist võimalik kontrollida elektroonilisel teel.

Sõidu- ja majutuskulude hüvitamine

57. Riigi õigusabi osutanud advokaadi taotluse alusel määrab kohus, uurimisasutus või prokuratuur kindlaks hüvitamisele kuuluvad advokaadi või advokaadibüroo pidaja poolt riigi õigusabi osutamise seoses kantud sõidu- ja majutuskulud, kui riigi õigusabi on osutatud kohtu või prokuratuuri tööpiirkonnas, mis ei hõlma advokaadibüroo, mille kaudu advokaat õigusteenust osutab, äriregistrisse kantud ettevõtte asukohta, või rahvusvahelise õigusabi raames välisriigis.

58. Sõidu- ja majutuskulud hüvitatakse «Avaliku teenistuse seaduse» § 40 lõike 1 alusel kehtestatud tingimustel ja korras punktis 57 sätestatud erisustega.

59. Punktis 57 nimetatud juhtudel riigi õigusabi osutamise seoses kantud isikliku või advokaadibüroo pidaja sõiduauto kasutamise kulud hüvitatakse advokaadi põhjendatud taotlusel summas 2 krooni iga läbitud kilomeetri kohta.

Tõlkekulude hüvitamine

60. Riigi õigusabi osutanud advokaadi taotluse alusel määrab kohus, uurimisasutus või prokuratuur kindlaks hüvitamisele kuuluvad advokaadi või advokaadibüroo pidaja poolt riigi õigusabi osutamise seoses kantud kutselise tõlgi teenuse kasutamise kulud.

61. Eesti keelest teistesse keeltesse tõlkimisega seotud kulutusi, mis tulenevad asjaolust, et advokaat ei valda riigi õigusabi osutamiseks piisaval tasemel eesti keelt, ei hüvitata.

Tõendite esitamisega seotud kulude hüvitamine

62. Riigi õigusabi osutanud advokaadi taotluse alusel määrab kohus, uurimisasutus või prokuratuur kindlaks hüvitamisele kuuluvad advokaadi või advokaadibüroo pidaja poolt riigi õigusabi osutamise seoses kantud kulud, mis on seotud ametiasutustest ja andmekogudest asjassepuutuvate dokumentide ära kirjade, väljavõtete ja muude asjakohaste dokumentide saamisega.